

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

ראש השנה, א' בתשרי תשע"ד

זה הזמן לסלוח

כמה עניינים מרכיבים את ראש השנה. ראשית, זהו יום המלכתו של הקב"ה. היום בו נברא העולם והיום שבו מתחילה שנה נוספת של התפתחות בעולם ובאנושיות. ברמה האישית זוהי נקודת ציון מחזורית בחיי כל אחד מאתנו. הזדמנות לחזור ולהתחדש, מתוך נקיות ורצון להקדם ולהשתפר. הסליחה היא גורם מרכזי ומכריע בהגשמת התחדשות זו. אנו מבקשים ואפילו תובעים סליחה מריבוננו של עולם. אולם במקביל עלינו גם לסלוח לאחרים ולעצמנו.

נושא הסליחה מריבוננו של עולם, או בשמה האחר "התשובה", מקבל דגש משמעותי בעבודת ימי חודש אלול ולקראת ראש השנה. יחד עם זאת, הסליחה שבין אדם לחברו, לעומת זאת, זוכה אצלנו, למרבה הצער, להתייחסות שולית מידי. בשולחן ערוך, בהלכות סליחה ומחילה, המחבר דן באריכות בחובת הפוגע לפייס את חברו בדברים. אסור למי שמבקשים ממנו סליחה להיות נוקשה וערל לב. אדרבה, ההלכה מורה לאדם לקבל את הסליחה ולא להקפיד יתר על המידה.

כאמור, הלכות המחילה של המוחל אינן פשוטות כלל ועיקר וניתן למנות בהן ארבעה שלבים. השלב הראשון מתחיל באמירה 'והמוחל לא יהיה אכזרי בלבו' לפיה חובת המחילה חלה באופן מוחלט על אף חוסר ההגינות, כביכול, שבה על מי שמבקשים ממנו סליחה למוחל בלב שלם. השלב השני נסוב כלפי הקב"ה. חז"ל שואלים כיצד אדם המסרב למוחל, יכול לפנות לקב"ה ולבקש ממנו סליחה? אם אינך מחזיק במידה בה אתה מבקש שינהגו כלפיך, מה לך לבקש אותה מאלוקים?

לכל זה מוסיף הרמ"א סייגים הנוגעים למקרים בה מותר שלא למוחל. כד למשל, אם ידוע גם אחרים לא מוחלים לך. במובן המצומצם יש כאן לא יותר מאינטרס של האדם הפרטי, אולם נראה כי יש כאן מובן רחב יותר הקשור בבניינה של חברה נכונה. חברה שבה אין מקום למחילה אלא רק לשורת הדין הנוקב. חברה שמתנהלת רק על פי חוקים יבשים וטיעונים צודקים, היא חברה קרה, אינטרסנטית שאין בה מקום להשתפרות וצמיחה.

לכל זה מוסיף הרמ"א סייגים הנוגעים למקרים בה מותר שלא למוחל. כד למשל, אם ידוע שלאחר הסליחה הפוגע יותר מושחת, כשהמחילה רק תעודד פגיעות נוספות, אזי וודאי אסור למוחל. יחד עם זאת, גם הרמ"א שב לתנועה הכללית, וקובע כי על האדם להסיר בכל מקרה את הטינה מלבו ולמוחל בלב. סייג נוסף קשור בנזק הכלכלי שעלול להיגרם, אם כתוצאה מהמחילה ייגרם נזק נוסף. גם במקרה כזה מותר שלא למוחל.

אולם, מעבר לכל חשוב לזכור כי **המחילה מאפשרת**. מדובר בעבודה פנימית ולא במהלך אוטומטי חיצוני. המחילה יוצרת אוירה כללית של פינוי חלל, תוך הארת פנים, קבלת השונה ואפשרות לכל אחד למצוא מקום. יש ליצור את האווירה הזו בכל המעגלים, הן בעולמנו הפנימי, הן בקרב המשפחה, החברה, המדינה, העולם העסקי וכלל האנושות. עלינו להרפות מעט, לשחרר ולמחוק את הכעסים והמשקעים שצברנו במהלך השנה. עלינו לעצב את עצמנו כבני אדם מקבלים, פתוחים המעניקים אמון בזולת וברצונם הכנה לתקן ולהשתפר. כך נגיע לראש השנה נקיים יותר, חסרי משקעים ונוכל ללבוש בגדי לבן ולבקש מחילה בלב שלם מריבוננו של עולם.

הרב יובל שרלו

ראש ישיבת אמי"ת "אורות שאול" - ישיבת פ"ת המתחדשת וחבר בהנהלת ארגון 'צהר'

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

**ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית
ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל**

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

